

فارسی

کوردی

مريوان در هزار

جنگل‌های مريوان

توی مشکلات

در چنگال

شهری

آتش و شکارچی

۳

۲

هەر که سێ که سه،
حه رفیکی به سه!

۵

ویژه نامه خبری - زیست محیطی چیا • سال سوم • اسفند ماه ۸۹ • شماره ۵۷ رایگان

سخن آغازین

اسلام و محیط زیست

اسلام تمام جنبه های انسان، محیط زیست و جهان هستی را در ارتباطی هماهنگ و موزون با مسیر الهی مورد توجه قرار داده و بین آن‌ها ارتباط ایجاد می کند. از این رو اسلام محیط زیست را واحدی غیر قابل تجزیه در نظر می گیرد و بین انسان و محیط زیست در جهان هستی جدایی قائل نیست. اینکه محیط زیست بخشی از نظام خلقت است، ریشه در جهان بینی توحیدی دارد.

«و از برای خداست مالکیت آسمان‌ها و زمین، و بازگشت تمام موجودات به سوی اوست» (نور، ۴۲) امر به رفتارهای هنجار زیست محیطی و نهی از رفتارهای ناهنجار زیست محیطی یکی از موضوعاتی است که در اسلام مورد توجه قرار گرفته است. بر این اساس ما نه تنها موظف به اصلاح رفتار خود نسبت به طبیعت هستیم، بلکه حق نداریم نسبت به خطاهایی که دیگران در مقابل محیط زیست مرتکب می شوند بی تفاوت و بی اعتنا باشیم، زیرا طبیعت مادر حیات و سرچشمه و گهواره زندگی و بستر تکامل است. وقتی محیط زیست در اثر عملکرد برخی از مردم دچار انواع آلودگی و ویرانی می شود پیامدهای آن تنها دامن انسان‌های خطا کار و متخلف را نمی گیرد، بلکه همه انسان‌ها باید بهای ندانم کاری آن عده را بپردازند. در واقع بی‌توجهی به حفاظت از طبیعت و تخریب آن در تضاد با اصول ارزشی دین اسلام می باشد. پس بیایم طبق فرموده پروردگار نه تنها خود در انجام وظایفمان در مقابل محیط زیست کوتاهی نکرده، بلکه دیگران را هم به حفظ و حراست از سرمایه های ملی تشویق کنیم.

ویژه نامه‌ی این شماره:

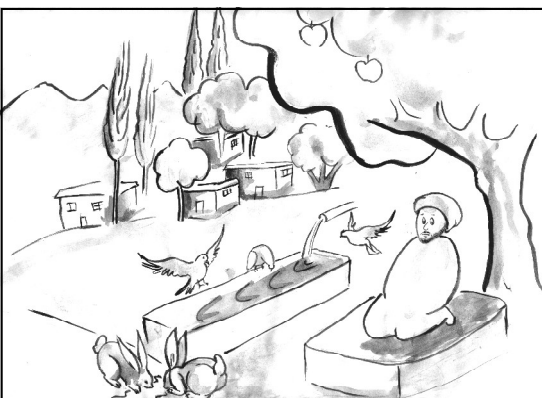
“محیط زیست از دیدگاه اسلام”

نگاه زیست محیطی دین

طالب نحوی مقدم

آیا نباید نسبت به طبیعت و پیرامون آن مهربان و دلسوز و بی آزار باشیم؟ آیا نباید و نمی شود که در حق حیوانات و درختان و پرندگان در این سرمای سخت زمستان ستم نکنیم و آزار و اذیت و فنای کبک و اردک و غاز و بز کوهی و سنجاب و غیره را فراهم نسازیم؟ خداوند می فرماید: **الا لعنه الله الظالمین (هود ۱۸)**. بنا بر آیه شریفه «الم تر ان الله یسبح له من فی سموات و فی الارض و الطیر صفات کل قد علم صلاته و تسبیحه والله بما یفعلون»، هر موجودی در آسمان‌ها و زمین

خدا را به پاکی یاد می کنند و نماز و تسبیح خویش را درک می کنند. شرط انصاف نباشد مرغ تسبیح گوی و تو جان گیرنده. آیا ستم نیست برای سیری شکم خود یا لذت آبی خویش، موجودی که در حال ذکر و عبادت خداوند است را در این شرایط حذف کنیم و نظم

طبیعت را به هم زده موجبات نابودی اکو سیستم را فراهم سازیم؟ در نتیجه خلقت زیبای خداوند که او خود را به خاطر آفریده هایش آفرین گفته، نسوزانیم و به خطر نیندازیم و نظم و زیبایی‌های طبیعت و زندگی جانداران را مختل نسازیم و به فرمایش حضرت علی(ع) «برهان آفریدگاری» را بی نشان نکنیم و سخن مهاتما گاندی را فراموش نکنیم که گرسنگی و طمع انسان را کبک و بز کوهی و سنجاب سیر نمی سازد.

نقل است که خداوند فردی را که با کفش‌هایش آب را از چاه بیرون کشید و به سگی تشنه داد، بخشید. آیا خداوند با کسی که جان حیوانات بی‌خانمان را می گیرد، چه می کند؟ باید چاره ای دیگر اندیشید و در این میان نقش مهم روحانیون معزز را نباید فراموش کرد که آموزه های دینی را به گوش مردم برسانند تا انشالله دیگر شاهد تخریب و نابودی طبیعت نباشیم.

آن روز که خدا اولین خشت را بنای عالم نهاد کرد؟ آن را با محبت خود آمیخت و چنین شد که تمام ذرات هستی رو به سوی او دارد (دکتر علی شریعتی).

پس بزرگ و بزرگوار است خدای یکتا که نیکو ترین آفرینندگان است. (سوره مومنین، آیه ۱۴) هر یک از موجوداتی که خدا آفریده برهان آفریدگاری و دلیل خداوندی اوست حتی اگر آن موجود جامد و بی زبان باشد. (نهج البلاغه، خطبه ۹۰) زمین پاسخگوی نیاز انسان است اما پاسخگوی آز (طمع) او نیست. (گاندی)

با سیری گذرا بر تاریخ ادیان و مطالعه صفحاتی چند از

آیین‌ها دعوت ادیان مختلف را در رابطه با مهربانی با طبیعت مشاهده می کنیم. از دین‌های انسانی و ساخته دست بشر گرفته مانند جئنسم در هندوستان، تا کاملترین دین الهی یعنی اسلام. تمدن کهن هندوستان سرچشمه الهامات زیادی در

عالم بشری است. در قدیم الایام هندی‌ها می گفتند: کره زمین بر روی شاخ گاو، گاو بر پشت ماهی و ماهی در دریا و آب شناور است که خلل در هر کدام از آن‌ها به خطر افتادن زندگی ساکنان هند را به دنبال دارد. این قضیه مهربانی و قدردانی آن‌ها نسبت به موجودات پیرامونشان را یادآوری می کند، چرا که زندگی آن‌ها به رنج گاو و سودمندی‌هایش در کشاورزی و خوراک آن‌ها به آب و ماهی بستگی داشته است. آن‌ها به انسان‌ها می آموزند که مدیون محیط زیست (آب، خاک، درخت، پرند، حیوان و طبیعت) خویش اند و هر کدام از موجودات رمز ماندگاری طبیعت و زندگی آن - هاست، پس باید آن‌ها را دوست داشت و محافظت کرد.

ما که مسلمان و پیرو بزرگ مرد عالم بشریت حضرت محمد مصطفی (ص)، کسی که خداوند او را به اخلاق عظیم و رحمت و برکتی از جانب خودش معرفی می کند، هستیم و کاملترین کتاب آسمانی (قرآن کریم) راهنمای زندگی ماست - قرآنی که خداوند ۳۲ سوره از سوره هایش را به موجودات طبیعت اختصاص داده است - آیا نباید آموزه های قرآنی و پیشوایان را در رابطه با طبیعت مد نظر داشته باشیم؟

جنگل‌های مریوان در چنگال آتش

و شکارچی

گزارش چند مورد آتش سوزی در جنگل‌های مریوان و سروآباد در خبرگزاری‌ها و روزنامه‌های پایتخت منتشر شد که ذیلاً نمونه‌ای از آن ذکر می‌شود. "چیا"

ایلنا: علی رغم پوشیده شدن جنگل‌های مریوان و سروآباد از برف آتش جنگل‌های غرب کشور در حال حاضر شعله‌ور است و حدود ۲۰ هزار متر مربع از جنگل‌های بهرام آباد و ۳ هزار متر مربع از جنگل‌های روستای بوریدر از توابع شهرستان سروآباد طعمه حریق شده است.

ایرج قادری عضو انجمن چیا در مورد این آتش سوزی به خبرنگار ایلنا گفت: با وجود اینکه اکثر مناطق جنگل‌های غرب از برف پوشیده شده است و دمای هوا پایین و هوا به شدت سرد است، آتش در جنگل‌های مریوان و سروآباد می‌تازد.

او گفت: در حال حاضر آن قسمت از دامنه‌های جنگل که رو به آفتاب است و برف آن آب شده با وجود برودت و رطوبت بالای هوا دچار آتش سوزی می‌شود. قادری ادامه داد: این آتش سوزی‌ها در جنگل‌های روستای بهرام آباد به ۲۰ هزار متر مربع در روستای بوریدر به ۳ هزار متر مربع بالغ شده است.

او افزود: با این تفصیل در حال حاضر آمار آتش سوزی‌های منطقه مریوان و سروآباد از ابتدای خرداد ماه امسال به ۸۷۶ مورد رسیده است. این عضو انجمن سبزچیا با بیان این که در حال حاضر نه هوا خشک است، نه چوپانان در جنگل‌ها گله‌های خود را عبور می‌دهند افزود: جای تعجب است که با این مقدار برف و سرما و وجود حتی یک عامل طبیعی باز آتش در این مناطق شعله می‌کشد.

او افزود: صید و قاچاق سنجاب از جنگل‌های بلوط نیز در حال حاضر به شدت در منطقه در حال انجام است و اکثر شکارچیان برای شکار و صید سنجاب از روش‌هایی مانند تورهای ویژه صید سنجاب و حتی آتش زدن تک درختان برای گرفتن سنجاب‌ها استفاده می‌کنند.

این عضو انجمن سبزچیا ابراز امیدواری کرد: با نامگذاری سال ۲۰۱۱ به نام سال جنگل، قدم‌های خوبی در جهت مراقبت و حفاظت هر چه بیشتر از این جنگل‌ها که نعمت‌های بزرگ و بدون جایگزین خداوند هستند برداشته شود.

دست مهر بر سر عقاب تیز پرواز

به گزارش کمیته دفاع از حیوانات انجمن سبز چیا، آقای حسین دانشور در باغ خود عقابی زخمی را می‌یابد. این باغبان اهل روستای "گویزه کویره" از توابع مریوان می‌باشد که در تاریخ ۸/۱۱/۸۹ این عقاب را با زخم‌هایی بر روی سرش می‌یابد. آقای دانشور در مراجعه به داروخانه موضوع را با داروساز در میان می‌گذارد. شاهدان از افرادی خبر می‌دهند که قصد خرید این عقاب را داشته‌اند اما این باغبان طبیعت دوست حاضر نمی‌شود عقاب زخمی‌اش را با دارایی دنیا عوض نماید. آقای امیر محمدی از معلمین روستای "برده رشه" از این موضع گیری باغبان استقبال می‌نماید و از ایشان درخواست می‌نماید که تا بهبودی کامل از عقاب نگهداری کند تا بعد از درمان به آغوش طبیعت باز گردد.

لازم به ذکر است که چندی پیش و در هنگام آتش سوزی جنگل‌ها، آقای فاروق سعید زاده نیز حمایت و درمان عقابی را بر عهده گرفته بود که متأسفانه شاه‌بال هایش در آتش سوخته بود. این حرکات شایسته همواره از سوی مردم انجام گرفته است و انجمن سبز چیا حاضر است در امر درمان حیوانات به طبیعت دوستان یاری رساند.

گسترش فعالیت‌های زیست محیطی

در روستاها

تعداد ۸۰ سطل زباله در سطح روستای "دره تفی" از سوی جوانان نصب گردید.

به گزارش تیم زیست محیطی انجمن سبز چیا در روستای دره تفی، تعداد ۸۰ سطل زباله در تاریخ ۳۰/۱۱/۸۹ از سوی جوانان و اعضای فعال انجمن سبز چیا در این روستا نصب گردید. این سطل‌ها که با همکاری دهیار روستا، آقای محمد ایراندوست و امام جماعت روستا، ماموستا محمد ایزدی آماده گشته بود. طی برنامه‌ای منظم، سطح روستای دره تفی را پوشش داد. جمال قادری از اعضای فعال انجمن سبز چیا، استقبال مردم از این امر زیست محیطی را بسیار درخور توجه عنوان کرد و افزود: با توجه به تعداد خانه‌های روستا، مردم خواهان شده‌اند تا برای هر خانه، سطلی در نظر گرفته شود و مساله مادی تهیه این سطل‌ها را خود مردم بر عهده گرفته‌اند. روستای درتفی از روستاهایی است که مانند روستای ینگجه، در امر نصب سطل زباله

پیش قدم شده‌اند و در امر اطفای آتش جنگل‌های مریوان و سروآباد، همواره شرکت نموده‌اند.

انجمن سبز چیا ضمن ابراز خرسندی از نتیجه بخش بودن اقدامات خود در روستاها و تشکر از دوستان خود در روستای دره تفی، آمادگی خود را جهت همفکری و یاری رسانی به سایر روستاها برای هرگونه امر زیست محیطی‌ای را بارها اعلام داشته است.

در حالی که ۴۰ درصد آب ایران از

منطقه زاگرس تامین می‌شود

نابودی جنگل‌های زاگرس تاثیر شدیدی بر

محیط زیست ایران دارد

سبزپرس - گروه منابع طبیعی: در حالی که گفته می‌شود ۴۰ درصد آب کشور از طریق عملکرد جنگل‌های زاگرس تامین می‌شود، از بین رفتن بی‌رویه این جنگل‌ها می‌تواند تاثیری شدید بر تمامی ایران داشته باشد.

کاظم نصرتی، رییس جامعه جنگل‌بانی ایران در گفت و گو با سبزپرس با بیان این مطلب گفت: تمامی جنگل‌های ایران در شرایط بدی قرار دارند، اما در جنگل‌های زاگرسی به دلیل وسیع بودن عرصه و تراکم جمعیت بیشتر، از بین رفتن جنگل‌های بلوط چشمگیرتر است.

به گفته نصرتی، آتش سوزی‌های اخیر جنگل‌های زاگرسی نشان داد که توان و امکانات کافی برای مهار آتش و جلوگیری از نابودی جنگل‌ها بابت آتش سوزی وجود ندارد.

رییس جامعه جنگل‌بانی ایران در مورد شرایط کنونی جنگل‌های ایران گفت: با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نیز وضعیت مدیریت جنگل‌ها و بی‌توجهی جدی به منابع طبیعی و محیط زیست، بیلان منابع طبیعی ایران منفی است و باید بپذیریم که محیط زیست ایران به سمت مردن پیش می‌رود.

به گفته او، جنگل‌ها در راس مناطقی هستند که به سمت نابودی پیش می‌روند و این در حالی است که جنگل‌ها حافظ آب و خاک در هر منطقه هستند.

او اضافه کرد: جنگل‌ها در حال حاضر در آستانه تحمل خود قرار دارند و نمی‌توانند وظایف خود را به خوبی انجام دهند و این در نهایت موجب می‌شود که در آینده منابع آبی، به خصوص منابع آبی زیرزمینی نیز به خطر بیفتند و در نتیجه از دست دادن منابع آبی زیرزمینی، زیست بوم‌ها امکان ادامه زندگی ندارند و در نهایت یک سیکل معیوب به وجود می‌آید و روز به روز وضعیت بدتر می‌شود.

مريوان در هزار توی مشكلات شهری

شیروان یاری

نبود پروانه ساختمانی از حدود ۲ تا ۳ متر بیشتر نیست، به نحوی که اگر روزی حادثه ناگوار طبیعی و غیر طبیعی برای هر یک از ساکنان این مناطق روی دهد، عملاً ارایه هر گونه خدمات امداد و نجات از سوی مرکز فوریت های پزشکی، آتش نشانی و نیروی انتظامی ممکن نیست.

در مناطق حاشیه ای مریوان پراکندگی واحدهای مسکونی، راه دسترسی، نحوه تامین سوخت زمستانی و رفت و آمد دانش آموزان به مدارس و عدم جمع آوری زباله به معضل جدی برای این مناطق تبدیل شده است که هر یک در گفتگو با خبرنگار شیروان علی رغم تایید تخلف خود، دولت را موظف به تامین ارایه خدمات شهری می دانستند.

در فاصله واحدهای مسکونی ساخته شده در منطقه پشت ترمینال جدید به جای وجود فضای سبز و تعریف خیابان و کوچه، زمین های بایر کشاورزی و کشت زارهایی دیده می شود که فرم زندگی شهری را به هم زده است.

یکی از ساکنان منطقه پشت ترمینال که صبح زود از نانوايي برمی گشت و منزل مسکونی اش در انتهای این منطقه قرار داشت گفت: به دلیل نبود نانوايي صبح زود از خواب بر می خیزم و ساعت ها در صف های طولانی برای گرفتن چند قرص نان در داخل شهر این پا و آن پا می کنم.

از «محمد» که به گفته خود هشت سال است در این منطقه زندگی می کند در خصوص نحوه ساخت و ساز واحد مسکونی غیر مجازش پرسیدم و از اینکه آیا ماموران شهرداری در زمان ساخت این واحد چند طبقه، برای او مشکلی ایجاد کرده اند به صراحت می گوید: در زمان ساخت ماموران واحد اجرائیات شهرداری آمدند و هشدار دادند اما بعد از قبول رشوه ۱۰۰ هزار تومانی پايیچ عملیات احداث نشدند!

این شهروند حاشیه نشین در خصوص نحوه تردد فرزندان دانش آموز خود نیز می گوید هر روز صبح باید فاصله دو کیلومتری خانه تا مدرسه را در داخل شهر پیاده بروند. نحوه تردد دانش آموزان حاشیه نشین به دلیل نبود واحدهای آموزشی به مدارس داخل شهر معضلی است که هر روز باید با آن دست و پنجه نرم کنند.

کودکان در فصل زمستان به دلیل بارندگی و گل و لای راه باید بیشتر تاوان ثروت اندوزی زمین خواران را بدهند.

سوخت ساکنان مناطق حاشیه ای مریوان از طریق اتوبوس های بین شهری تامین می شود و رانندگان این وسایل عمومی به جای ارایه خدمات مسافربری بیشتر به فروش گازوئیل و نفت در مناطق حاشیه ای مریوان می اندیشند. اکثر ساکنان واحدهای مسکونی حاشیه نشین مریوان از نعمت برق، آب و تلفن برخوردارند و تنها تحت پوشش گاز طبیعی نیستند.

گفته می شود که مردم به دلیل عدم توان مالی به ساخت و ساز واحدهای مسکونی آن هم از نوع ساختمان های غیر مقاوم، کپرسازی و آلونک نشینی روی بیاورند، مناطقی که تا چند سال پیش آن را حلبی آباد می خواندند. اما این پدیده در شهر مریوان عکس این تعریف علمی از حاشیه نشینی است؛ چون ۹۰ درصد واحدهای مسکونی ساخته شده در حاشیه شهر مریوان زیبا، با دوام و دارای نقشه مهندسی است.

ساختمان های مجلل چند طبقه با نماسازی مدرن در مناطق حاشیه ای بهتر و زیباتر از مناطق در محدوده شهر است.

در حالی که در اکثر مناطق حاشیه ای کشور مسئولان شهرسازی از عدم مقاوم سازی و پدیده آلونک نشینی می نالند؛ در مریوان شاید بیشتر مسئولان و مردم در حسرت ساختمان های مجلل حاشیه شهراند.

این چه معمایی است که در مریوان پدیده حاشیه نشینی و نحوه معماری ساختمان سازی عکس تمام جهان است؟

مردم شهر اذعان می کنند که ساخت و سازهای غیر مجاز در مریوان ناشی از فعالیت شبانه روزی باند زمین خواران است که شبانه به صورت اکیپ بنای یک ساختمانی را بالا می برند و مدتی بعد با قیمت های گزاف می فروشند.

شگرد این زمین خواران که به گفته تعدادی از مردم مریوان شمارشان به تعداد انگشتان یک دست هم نمی رسد این است: زمین های مرغوب کشاورزی و منابع طبیعی را غصب می کنند و بعد با همکاری تعدادی مهندس و مشاور املاک آن را برای ساخت واحد مسکونی قطعه بندی و تفکیک می کنند.

اظهارات مردم این شهر در حاشیه مریوان به عینه قابل لمس و درک است و جای هیچ گونه شک و شبهه ای باقی نیست. حتی در داخل محدوده شهر، روبه روی گلزار شهدا، ساختمانی چند طبقه بدون اخذ پروانه ساختمانی ساخته شده است که انسان را به حیرت و ا می دارد.

بحران های اجتماعی در حاشیه شهر

آسیب های پنهان اجتماعی و اقتصادی مناطق حاشیه ای؛ پشت ترمینال جدید، سردوشی ها، کمربندی یک، پشت گلزار شهدا، نوبهار و شهرک پایین تر از پادگان امروز به چشم نمی آید. اما شکی نیست که در آینده نه چندان دور معضلات حاشیه شهر مریوان به بحران جدی مدیریت شهری تبدیل می شود.

در مناطق حاشیه ای که بیش از ۱۰ هزار نفر ساکن هستند، ابتدایی ترین اصول شهرسازی یعنی تعیین آبرو کف، معابر، فضای سبز، آموزشی، اداری، بهداشت و درمان، و خدماتی تعریف و تبیین نشده است.

عرض کوچه ها به دلیل عدم رعایت قانون ساخت و ساز و

چندی پیش، آقای شیروان یاری، از گزارشگران هفته نامه شیروان، طی سفری به مریوان، گزارشی از مشكلات این شهر تهیه نمود. به جهت اهمیت و اشارات ملموس این گزارش از وضعیت ناهنجار شهر مریوان، "چیا"، طی چند شماره به چاپ بخش هایی از مشاهدات این گزارش گر می پردازد. اینک بخش اول آن ارائه می گردد.

اینجا مریوان است، با قدمت ۱۰۰ ساله، شهری که از عدم توسعه عمران شهری و اعمال قانون مدیریت شهری می نالد.

نام مریوان سال هاست در نقش شهر توریستی و اقتصادی به واسطه داشتن دریاچه زیبار و مرز رسمی باشماق در اذهان عمومی حک شده است.

مریوان دارای پتانسیل های اقتصادی، گردشگری، فرهنگی و ترکیب جمعیتی جوان است که اگر در برنامه ریزی کلان و خرد مدیران کشوری و استانی به آن توجه شود؛ کارکرد بالقوه آن بالفعل خواهد شد اما افسوس!!

در ابتدای ورود به شهر، شلوغی و عدم ساختار منظم شهری به چشم می خورد. هیچ چیز براساس تعریف جامعه شناسی شهری در سر جای خود نیست و به نوعی باید اذعان کرد که هر قشر و طبقه ای ساز خود را می زند.

براساس سرشماری نفوس و مسکن سال ۸۵، جمعیت این شهر ۹۲ هزار نفر برآورد شده اما امروز مسئولان این شهر می گویند که بیش از ۱۱۰ هزار نفر در این شهر زندگی می کنند. جای سؤال اینجاست که در مدت این چند سال این اضافه جمعیت در کجای شهر مریوان ساکن شده اند؟

ابتدا بهتر است که قبل از ورود به بحث نابسامانی مدیریت شهری در متن شهر، به پدیده حاشیه نشینی که امروز معضل جدی در مریوان است نگاهی بیاندازیم.

واژه ساخت و ساز غیر مجاز ضرب المثل عامیانه مردم این دیار است، در این شهر همه داد می زنند که در این چند سال اخیر ساخت و سازهای غیر مجاز رشد نجومی داشته است.

رشد حاشیه نشینی در مریوان امری معمول، اما متفاوت از پدیده حاشیه نشینی در کشور و جهان است.

بررسی ها نشان می دهد که در حال حاضر بیش از ۱۰ هزار نفر از مردم و مهاجران این شهر، در سکونت گاه های غیر مجاز در مناطق حاشیه ای پشت ترمینال جدید، سردوشی ها، نوبهار، کمربندی یک و شهرک روبه روی پادگان ساکن شده اند.

در منطقه پشت ترمینال جدید که مردم آن را شهرک زاگرس نامیده اند، بیش از سه هزار نفر در خانه های مجلل به اصطلاح غیر مجاز زندگی می کنند.

از دیدگاه جامعه شناسی شهری حاشیه نشینی به پدیده ای

محیط زیست و حفظ آن از دیدگاه اسلام

ناصرخاوری

خود داشته؛ پس امت آن حضرت هم باید در این زمینه از سیره ی آن بزرگوار درس گرفته و چنین محبتی نسبت به آب و خاک خود داشته باشند.

- عناصر طبیعت نام برخی از سوره های قرآن:

اهتمام اسلام به طبیعت را با نگاهی کوتاه بر نام‌گذاری سوره های قرآن می توان دریافت، به طوری که نام برخی از سوره های قرآن نام هایی از طبیعت موجود در این کره خاکی می باشند، به عنوان مثال: انعام (چهارپایان)، نحل (زنبور)، کهف (غار)، ذاریات (بادهای پراکنده گرد و خاک و غیر آن)، طور (کوهی که دارای درخت)، نمل (مورچه)، عنکبوت، تین (انجیر)، عادیات (اسبان تیز تک)، فیل و... بنابراین می توان بیان کرد که خداوند متعال ارزش ویژه ای به طبیعت داده که برخی از سوره ها را با نام طبیعتی که در آن زندگی می کنیم نامگذاری فرموده است.

- سوگند های قرآن به برخی از عناصر طبیعت:

با گذری کوتاه بر سوگندهای قرآنی نیز بهتر می توان فهمید که طبیعت (محیط زیست)، نزد خداوند متعال چه جایگاه والایی دارد زیرا خداوند در قرآن به برخی از مناظر طبیعت سوگند یاد نموده است که این نیز به نوبه خود اهمیت طبیعت به انسان را گوشزد می کند.

مثال هایی از این نوع سوگندهای قرآنی: سوره شمس آیه ۶ (و سوگند به زمین، سوره طارق آیه ۱۲ (سوگند به زمین، گیاه روینده)، سوره طور آیه ۶ (سوگند به دریای برافروخته)، سوره تین آیه ۱ (سوگند به زیتون)، سوره بلد، آیه ۳ (سوگند به هر چه زاده است؛ این سوگند شامل تمامی موجودات در محیط زیست هم می شود)، و...

- زمین عنصری باشعور:

اما زمین که تمامی موجودات و مناظر طبیعت را در خود جای داده در قرآن به عنوان عنصری باشعور معرفی شده است و این نشان دهنده دیدگاه وسیع اسلام نسبت به زمین می باشد. گواه این مطلب هم آیه ۴ و ۵ سوره زلزال می باشد: در آن روز زمین خبرهای خود را بازگو می کند، بدان سبب که پروردگار تو به او پیام می دهد در آستانه قیامت زمین به سخن آمده و از وقایعی که روی آن اتفاق افتاده خبر می دهد. خیر و شر آن را بازگو می کند و بر هر انسانی گواهی می دهد که چه عملی را روی آن انجام داده است. از ابو هریره روایت شده که پیامبر آیه ۴ و ۵ سوره زلزال را قرائت کرد و فرمود: آیا می دانید اخبار زمین چیست؟ گفتند: خدا و پیامبر داناترند. فرمود: اخبار آن این است که بر هر زن و مرد گواهی می دهد که بر روی آن چه عملی انجام داده اند و می گوید: در فلان روز چنان عملی را انجام داده اند، پس اخبارش این چنین است.

یکی از مسایل بسیار مهم دین اسلام توجه به محیط زیست (طبیعت) و اخلاق زیست محیطی و به طور کلی مسایل زمین می باشد، به طوری که در منابع اسلامی آیات و احادیث فراوانی دلالت بر این موضوع دارند و حتی احکام فراوانی نیز از قبیل واجب بودن، حرام بودن، مستحب بودن و کراهت داشتن درباره محیط زیست در کتب مختلف فقهی مطرح شده که با فهم و ترویج این احکام می توان برای اصلاح اخلاقی و تربیتی در زمینه محیط زیستی راهگشایی مناسب و قابل توجه باشند و به عنوان کاهش دهنده برخی از خطرات بکار برده شوند. آیات و احادیث زیر جلوه نمای این می باشند:

- آباد کردن زمین وظیفه ای دینی:

سوره هود آیه ۶۱: «اوست که شمارا از زمین آفریده است و آبادانی آن را به شما واگذار نموده است.»

- سفارش دین به منع از فاسد کردن زمین:

سوره بقره آیه ۲۷: «و آنان که بر روی زمین فساد می کنند، بی گمان از زیان کارانند.»

- سوره اعراف آیه ۵۶: «زمین را بعد از اصلاح آن فاسد نکنید.»

- سوره بقره آیه ۱۹۵: «خود را با دست خویش به هلاکت نیفکنید.»

با توجه با آیات فوق هرگونه عملی که برای طبیعت به عنوان خطری از جانب انسان ها تلقی شود، فساد در زمین است و شکی در آن نیست که چنین اعمالی مردود و حرام و فاسد شده محسوب می شود و موجب سزا و مجازات دردناکی در روز قیامت خواهد شد.

- دوست داشتن وطن و محل زیستن در سیره پیامبر:

در اسلام عشق ورزیدن به وطن و آب و خاک هم جزئی از دین می باشد. همانطور که در سیره پیامبر آمده آنگاه که آن حضرت و یارانش مجبور به هجرت شدند و وطن و زادگاه خود را ترک می نمودند، در حین نگاه کردن به مکه گریست و فرمود: «قسم به خدا که تو محبوب ترین سرزمین در دلم هستی و اگر مردمت مرا بیرون نمی کردند، هرگز بیرون نمی رفتم. در حدیث دیگری نیز یکی از یاران پیامبری گوید که ما همراه پیامبر از تبوک برمی گشتیم؛ وقتی به نزدیک مدینه رسیدیم، آن حضرت فرمودند: «این مدینه خوش و خوشبو است و این أحد همان کوهی است که ما را دوست دارد و ما نیز آن را دوست داریم». بنابراین بر هر کسی لازم و ضروری است که وطن و محل زیست خود را از صمیم قلب دوست داشته باشد و در آباد کردن آن تمامی تلاش خود را به کار گیرد زیرا اسوه و الگوی بشریت چنین دید زیبایی نسبت به وطن، محل زیست و مناظر طبیعت

فرهنگ شکار و تخریب، یا فرهنگ

زیبا پرستی؟

بعد از مدت های طولانی انتظار نزولات آسمانی، بلاخره آرزوی مردم منطقه و طبیعت زیبای کردستان با بارش اولین برف زمستانی برآورده شد و مردم منطقه هر کدام به نوعی تحلیل خود را به شکرانه این نزولات ارائه دادند. ما هم به شکرانه نزول این برکات آسمانی، شهر را ترک، تا نفسی توام با طراوت و شادابی همراه طبیعت تازه نماییم و به طبیعت و پرندگان زیبای این دیار تبریک و شادباشی بگوییم. از دور شاهد گروهی از همشهریان بودم که نزدیک و نزدیک تر می شدند. خوشحال شدم و با خود فکر کردم که ما تنها شریک این تبریک نیستیم. ولی چه زود این باور غلط به ترس و واهمه ای تبدیل شده که بارها گفتم ای کاش برف نمی بارید. سوال اینجاست: چرا؟ به دلیل اینکه دیدم شکارچیان طبیعت یا به عبارتی مخربان طبیعت و نسل کشان جانداران با دام و تله و کارد و تفنگهای شکاری چنان سرمست از بارش برف بودند که سر از پا نمی شناختند. از آنها پرسیدم با این همه مستی از برف به کجا؟ گفتا به امید رسیدن به معشوق. گفتم با این ابزارها معشوق شما کیست؟ گفتا شکار پرندگان و جانوران. گفتم چگونه معشوق خود را می ستایید؟ گفتا با کشتن آن. گفتم خانواده شما محتاج گوشت معشوق است؟ گفتا خیر، ولی لذت بخش است. گفتم از کی تا به حال ستانند جان جانداران و صدای شلیک به آن ها موسیقی دلنواز است؟ گفتا تو چه می دانی. گفتم چه را؟ گفتا آن لذت را. گفتم پس شکار یک معشوق یک فرهنگ است؟ گفتا چه ربطی به فرهنگ دارد. گفتم در وجود شما یک فرهنگ غلط به نام تخریب طبیعت و شکار جانوران نهفته است. گفتا فرهنگ مربوط به کلاس های درس است. گفتم اشتباه شما همین جاست، هر عمل اشتباهی یک فرهنگ غلط است که ممکن است سینه به سینه در بین خانواده ها منتقل شود. گفتا اگر این چنین است یعنی در آینده این فرهنگ اشاعه پیدا می کند و طبیعت نابود می شود؟ گفتم بله! و.... و گفتم: افتخار ما طبیعت زیبای کردستان است که با قامت استوار کوه ها، نسیم خنک بامدادی، موسیقی دلنواز پرندگان، جنگل های سرسبز، چشمه های جوشان و خروشان، پاک بودن و امانت داری نعمات خداوندی را می آموزد. گفتا ما هم آن فرهنگ غلط را به کنار می نهیم و این فرهنگ زیبا را با آغوش گرم می پذیریم.

...و من هم مسرور و خوشحال، شکرانه برف و باران و آن فرهنگ را به جا آوردم و به خانه باز گشتم. و با خود گفتم؛ **این فرهنگ را من به آن ها نبخشیدم، بلکه این "چیا" بود که این فرهنگ دوست داشتن محیط زیست و طبیعت را به همه ما تقدیم کرده، که جای تقدیر و تشکر است.**

ایوب غلامی

هەر کەسێ کەسە، هەرفێکی بەسە!

فاتح مستەفای

ئاوایی لە ژیان کرد. دایکی بەسەزمان و مالت شێواو و جەرگ سووتایان سەری خۆی هەلگرت و لەو شوێنە دوور کەوتەوه. ئەو پرسیارەم بۆ هاتە گۆڕی:

گواهی خودای ئەو کەروێشکە بەسەزمان و کیسەلە بێ پێ و ئەو مێلوورە بێ ئازارانه، پۆژی ئاگر بەر ناداته مالت و مندالی ئەو سووتینەرە بێ بەزەبیانه؟

بیرەوهری راوچیهک

بۆ هەموو لایەتیک پون و ئاشکرایە کە راوچی دلێرق و بێ بەزەبیە، بەلام من لە هەموویان دلێرەقتر، لە سینگی کەلەکیوێهە بگرە تا سینگی کۆتر ئاماجی گوللەیی دلێرقیم بوون. لە هەموو کەرەستەیهک بۆ لە ناو بردنایان کەلکم وەر ئەگرت و بە کوشتیان ئەگەشامەوه. جاریکیان تەلەیهکی ئاسنم لە کیوسان لە سەر رینگای هات و چووی ئازەلەکیوێهەکان نایهوه، پۆژی دواتر رویشتم بۆ سەردانی تەلە کە. کاریلەیهکی کیوی پیتی بە تەلە کەوه ببوو و گیرى خواردبوو. دایکی کارە کە کەمێ دوورتر بێ دەسلالت ماق ماق سەیری بێچووه کە ئەکرد، منی دلێرق و بێ بەزەبی لە کاریلە کە چووم پیش و لەبەر چاوی دایکی سەرم بری! وەک ئەوهی شاکاریکم کردبێ! بەرو مالت و مندالم گەرامەوه، بەلام چ گەرانهوهیهک!

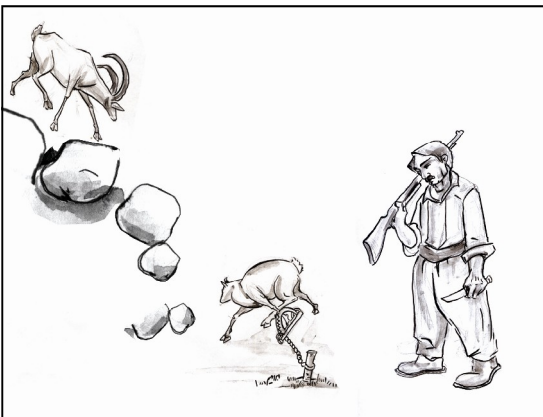
لە دوور مالی خۆمانم بینی کە خەلکاتیکی زۆر لێی کۆبوونەوه، کاتی نزیکتەر بوومەوه، گریان و هاوار و پۆپ و خۆکوشتن و قیژە قیژە زۆر و منال دەنگی ئەدایهوه و هەوالی کارەساتیکی بێ ئەدام. نەم دەزانی چی بووه و چی قوماوه؟! بە هەر چهشتیک بوو وەک سەری و شێت خۆم گەیاندهوه. چەند کەسم لە بەر مالتە کەمان بینی کە خەریکی سڕینەوهی خۆیتیکی پزراو بوون. بە دەنگی بەرز هاوارم کرد ئەوه چ بووه چی قوماوه؟! خزمیکی بەتەمنم هات بەپیریمەوه و گوتی «باخوا مندالەکانی تەرت خۆش بن».

بۆم دەرکەوت هاوکات لە گەل ئەو دلێرقیهی من، ماشینی دەرۆسێکەمان مندالیکی کەلاس حەوتمی کوشتبو! ئای لەو ئێشە!!!

پرسیم کوا شۆفیرە کە؟ وتیان بردیان بۆ پارگا، پیش رویشتم بۆ مزگەوت خۆم گەیانده پارگا و بە کابرای ئەفسەرم گوت؛ چاوه کەم کۆری من ئەو شۆفیرە نەیکوشتووه، بەلکۆ دلێرقی خۆم کوشتووتی. من رەحەم بەو بەسەزمانە کیوێهە نەکرد و خوداش ئاوهها تۆلەیی لێ ئەستاندم. ئازادی کەن!

دەرفێکی پێ لە ئاو و نیوه گۆنیهکی وێنجهیان لە بەر ئەو گویدرێزە نەخۆشە داننا و تا ماوهیهکی زۆر ئەم کارە ئێنساینە دێزەیی خایاند.

دوای ماوهیهک کە هەوا ساردی کرد، بە دلێکی قائم دایان پۆشیبوو، پۆزیکتر بینیم پەتوویهکی ئەستور و زۆر گەرمیان پێدا دا، ئەو مەروڤە گەوره و بەرپزە بەو چەشنە، ئەو بەسەزمانە نەخۆشەیان، لە دەس دێوێهە زستان پزگار کرد و بە باوهشی پێ بەزەبی بە وەرزی بەهاریان سپارد.

بیرەوهری شۆفیر تراکتۆریک

هاوینی رابردوو کە ئەژدیهایی ئاگر هەموو دارستانەکانی هەل ئەلووشی و هەر پۆزیک لە لایە کەوه چزی ئەوهشان. پشت ئاوایی «ماسیەر» کەوتە بەر بلیسەیی بێ بەزەبی ئاگر، لە گەل چەند دۆست و هەفالێکی ژینگەدۆستی هاوینم، بەرهو دارستانە کە کەوتینە پێ و بە هەول و تێکۆشانێکی زۆر بە سەر سپای سەریکشی ئاگر دا زال بووین. ویستمان لە سیبەری دارپێک بۆ ساتیک بەسینەوه، بەلام هیشتا ئارەقی هانیەمان وشک نەبوو، دیمەنێک هەژاندبێ! کەروێشکیکمان بینی کە تووکی جوان و نەرمی لەشی کە پۆزیک سەری بێچووه کانی ببوو، شێواو و هەلپزواو و لە دووکەل ئالو، زوو زوو خۆی ئەکرد بە تێو دارستانە سووتاوێهە کدا و دوای چەند خۆلەک پرفان پرفان ئەهاتەوه دەرەوه. هەرچەند هەولمان دا دووری بکەینەوه پێی دەرچوونی نەبوو! کاتی لە شوێنە سووتاوێهە نزیک بووینەوه، دوو بەچکەم بینی کە یەکیکیان وەک کۆتەرە سووتاو ببوو بە خەلۆز و ئەوی تریان بە پەلەقازێ لە گەل مەرگ بەرەبرکاتی دەکرد. نەمدەزانی چی بکەم! زیندووێهەیانم لە باوهش گرت و بە ئاوی تێو قوم قومه کەم تۆزی قورم بۆ گرتەوه و لە شوێنە سووتاوێهەکانم دا. دوای ماوهیهکی ئەویش مالت

هەبوو نەبوو! سالانی زوو، ئەو کاتە ی کە هیشتا شاخەکانی هەورامان لەو رەپگا و جینگای پراپراوین و هات و چووی کەل و بزەکیوویی و بارەباری کارگەلیان بوو، ئەو سالانەیی کە گوندنشین و هەوار نشینەکان لە گەل شەنە بای بەیاندا، بە دەنگی «قافەبوو قافەبوو» ی کەوه خال و مێل پزواوهکان لە خەو هەل ئەستان، لەو دەمانەیی کە ئازەلەکیوێهەکان لە گەل بۆنی باروت و زرمەیی تەنگ و ویزەیی گوللە و هەلم و گری ئاگر نامۆ بوون، لەو دەمانەیی کە «کەرەوالە» دۆست و هەفالێ جوتیاران بوو، لەو سەردەمانەیی کە مەروڤەکان لە پشت دیوچامەیی درۆو لاری و خەلک فریودانەوه خۆیان حەشار نەدەدا، لەو دەمانەیی کە ژنان بە سەریچە و شەدە و لووتەوانەو بە سیاوچەمانە و بالۆرە گوتن و تەشی پستن پۆل پۆل بۆ ناوێن ئەپۆشستن و گەلای دارەکان هیشتا سەوز بوون، لەو سالانەیی مامەشوانی فەرنجی لە بەر بە دەنگی بلوێرە کەیی مەپەرەکانی ئەهەواندەوه و جار جارێ لە کتری پەشی گویی ئاگرە کەیی چایەکی تۆش گیانی ئەکرد، لە گوندی

«دەمەیی» پوورە سوورواو ناوێک ئەبێ، ئەم پوورە سوورواو کاتی ناوێن و شەنگەبیری هەموو جارێ خۆی و لێسەیی زۆرتر لە پادەیی ئازەلەکانی خۆی بۆ کۆیستان ئەبات و دوای دۆشین ئازەلەکانی، خۆی و لێسەیی بۆ بزەکیوێهەکانی ئەو نزیکە ئەبات و بە چەشتیک کە ئازەلەکیوێهەکانیش ئەیناسن و هەموو پۆزی چاوه پوانی ئەو خاتوونە ئەکەن. خۆی دوورواو دوور سەیری ئەو دیمەنە ئەکات. پۆزی بزەکیوێهەکان خۆیان دوور ئەگرن و لە لێسە کە نزیک ناکەنەوه و لێی ناخۆن! پوورە سوورواو سەری سوور ئەمین! هەرچەند دانەنیشی سوودی نابێ. کاتی ئەپۆتە پیش و سەیری ناو توورە کە لێسە کە ئەکات، چەقۆیه کێ تێدا ئەبینی!!!

بیرەوهری شۆفیر سایایهک

زستانی پارە کە لە قەراخ جادهی مەریوان - سنە، ئەو پێگا تەسک و باریکە گۆل گۆل و چال چالەیی کە وەک شانە مێلوورە تانکری نەوتکیش هات و چۆی تێدا ئەکات، لە نێوان شوێشە و نگل دا گویدرێزێکی نەخۆش و پەک کەوتووم بینی. دوای سەردەماتیکی زۆر خزمەت بە مەروڤ، لە شویتیکی هەلدێر و هەلمەمووت، بێ ئاو و ئالف کەوتبوو. هەر پۆزی بە چەشتیک هەلسووکەوتی شۆفیرێک، بابەخە مەروڤایەتیە کانی وەبیر ئەهینامەوه. ئەو مەروڤە گەورهیه کە نەمدەزانی کێیه، هەموو پۆزی

احترام به محیط زیست در سال ۲۰۱۱

اسعد آریانپور

سال ۲۰۱۱ سال جهانی جنگل‌ها باشعار (جنگل برای مردم) روزهای خود را پشت سر می گذارد.

سال ۲۰۱۰ نیز سالی بود که دولت‌ها و سازمان‌ها با هدایت سازمان ملل کوشیدند تا به موجودات گوناگونی که در کنار ما بر روی کره زمین زندگی می کنند بیشتر توجه کنند. این سال را سال جهانی تنوع زیستی نام نهادند که متأسفانه مهمترین دستاوردش افزایش صد در صدی آتش سوزی و نابودی محیط زیست بود. در سال ۲۰۱۰، سال جهانی تنوع زیستی، شاهد فاجعه بارتترین رخدادهای انسانی در هر دو حوزه گیاهی و جانوری بودیم؛ از آن پلنگ زخمی نگون بخت که از ترس شکارچیان خطرناکی به نام انسان به بالای دکل برق رسیده بود، گرفته تا نابودی ماهیان خاویار دریای خزر، آتش سوزی‌های بی وقفه در طی ۷ ماه در جنگل‌های زاگرس و در میوان بدون اندک توجه مسئولان، نابودی تالاب های بین المللی کشور، خشکی دریاچه ارومیه، سدسازی‌های فاقد ارزیابی زیست محیطی و بر هم زدن رژیم اکولوژیکی رود خانه ها و مرگ هزاران جانور آبری در رودخانه گاران میوان.

این رخدادهای و موارد دیگر در مناطق دیگر جهان، سازمان ملل را بر آن داشت که ساکت نمانند. بر همین اساس شورایی متشکل از دبیر کل سازمان ملل، کنوانسیون تنوع زیستی، کنوانسیون تغییرات اقلیمی، بیابان زدایی، مواد غذایی و کشاورزی، دپارتمان‌های اقتصادی و اجتماعی و دیگر کنوانسیون‌های مربوطه با تاکید بر نیاز به مدیریت پایدار جنگل از همه انواع جنگل‌ها و با اعتقاد به اینکه تلاش‌های نسل کنونی متمرکز بر بالا بردن سطح آگاهی در تمام قشرهای جامعه برای تقویت و حفاظت توسعه پایدار از همه انواع جنگل‌ها و به نفع نسل امروز و فردا می باشد. سال ۲۰۱۱ را به جنگل تقدیم کردند. شاید این نام گذاری برخی از ارزش‌های کلی جنگل از جمله نیاز به چشم انداز زیبا، جنگل به عنوان سرپناه مردم و زیستگاه متنوع زیستی، یک منبع بزرگ غذا، دارو، آب با کیفیت و تمیز و نقش حیاتی در حفظ آب و هوای مناسب و محیط زیست را برای ما انسان‌ها روشن سازد.

همه آن ارزش‌ها و جوانبش پیام می دهد (جنگل برای بقا و رفاه مردم همیشه و همه جا برای (۷ میلیارد انسان) حیاتی است). طبق آمارها جنگل‌ها بخش جدایی ناپذیری از توسعه پایدار جهانی هستند. به گفته بانک جهانی معیشت بیش از ۶/۱ میلیارد نفر از مردم وابسته به جنگل

می باشد. تولیدات جهانی جنگل و صنعت منبع رشد اقتصادی و اجتماعی است که در سطح بین الملل نزدیک به ۳۰۰ میلیارد دلار می باشد. سازمان بین المللی غذا و کشاورزی (فائو) جنگل های از دست رفته را حدود ۱۵۰ هزار کیلو متر مربع تخمین می زند. تبدیل به زمین های کشاورزی، برداشت غیر قابل تحمل از چوب، شیوه های ناسالم مدیریت زمین و جنگل و ایجاد شهرک های بشر، دلایل عمده نابودی جنگل است که این مقدار نابودی، افزایش درصد انتشار گاز های گلخانه ای را که موجب گرم شدن کره زمین می شود را به دنبال دارد. طبق تخمین فائو، بیش از ۱ تریلیون تن کربن یعنی حدود دو برابر کربن موجود در جو زمین در خاک جنگل ها ذخیره می شود، بعد به داخل زمین، درختان و آب های زیر زمینی نفوذ کرده و دوباره به محیط زیست باز می گردد. بنا به اینکه زیستگاه دوسوم از همه گونه های روی کره زمین جنگل ها هستند.

نابودی هر اندازه جنگل به منزله از دست رفتن تنوع زیستی و بسیاری گونه ها در حدود ۱۰۰ گونه در روز می باشد. لازم است بدانید، ایران از نظر نسبت مساحت جنگل به کل مساحت کشور حتی در شمار ۱۰۰ کشور اول برخوردار از پهنه جنگلی نیست، در مقابل در شمار ۶ کشور اول مخرب جنگل است.

به گزارش اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت (IUCN) در سراسر جهان بیش از ۱ میلیارد هکتار زمین های رها شده و جنگل تخریب یافته وجود دارد که امکان احیا شدن دارد.

امید است که در سال ۲۰۱۱ با ارتقای جایگاه تشکیلاتی نهادی متولی منابع طبیعی و محیط زیست کشور، تامین تجهیزات سخت افزاری یگان های حفاظتی و اطفای حریق، همراهی و همکاری همه دستگاه‌های فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، انجمن های مردمی و... برای ارتقای سطح آگاهی های عمومی جوامع محلی و جلب مشارکت جنگل نشینان و همچنین حمایت های ویژه قوای سه گانه در همه زمینه های اعتباری، قانونی، قضایی و جهت حفاظت از جنگل و محیط زیست، شاهد رشد همکاری و طبیعت دوستی تمام تشکلات محلی و دولتی باشیم.

راوچی به پُرژ!

له سهره‌تای په‌یدا بونی مرۆڤه‌وه تا ئه‌مرپۆ، به‌شهر بۆ دابینکردنی پێداویستی و بژیوی ژبان، په‌یوه‌ندی له گهل سروشتدا گرتووه. هه‌روه‌ها سروشت سه‌رچاوه‌ی ئیله‌های شاعیران و خه‌ون و خه‌یالی مرۆڤ بووه. ناو نانی منداڵان- شاهۆ، سیروان، ئاهوو، ئاسکه، نه‌سرين، نه‌رگس، هتد- ئهم راستیه‌ ده‌سه‌لمێتی که په‌یوه‌ندی مرۆڤ له گهل سروشت له دێر زه‌مانه و په‌یوه‌ندییه‌کی پوچی و قوول بووه.

مه‌خابن ئه‌مه‌سال، په‌شترین سالی ژینگه‌ی ده‌فهری مه‌ریوان و سه‌ولاوا بووه. زیاتر له ۳۵ هه‌زار هیکتار له میترگ و دارستان سووتاوه، سه‌دان هیکتاری تریش کراوه به جاده، مال، باخ و هتد، به‌م جۆره به‌شیکێ زۆر له ژینگه‌ی حه‌یوانات به‌دهستی مرۆڤه‌وه کاول کراوه. به تایه‌تی، له زستاندا و له کاتی به‌فر باریندا به‌هۆی برسه‌تی، زۆری له حه‌یوانات له ئاوه‌دانیه‌کان نزیک ده‌بنه‌وه، به‌لام به‌داخه‌وه چه‌ن که‌سیک ئهم بارودۆخه به هه‌ل ئه‌زانن بۆ راو و کوشتیان به‌شیوه‌یه‌کی بێ په‌حمانه.

هیشتا ئاگر کۆتایی نه‌هاتبو که کاولکاری و وێران کردن له بواریکی تردا ده‌ستی پێکرد. راوچییه‌کان ته‌نانه‌ت ده‌رفه‌تی پرسه‌یه‌کیان بۆ داره سووتاوه‌کان نه‌دا و نه‌یان هیشتا له‌شی دارستانی بریندار تیمار بکړت. به‌داخه‌وه زامیکی تر له جه‌سته‌ی سووتاوی ژینگه به‌دردا. ئه‌وان ده‌رفه‌تیان نه‌دا بیر له ده‌رمان بۆ سالی داهاتوو بکړیته‌وه. گه‌لۆ! تاوانی راو و کوشتی که‌ل و که‌و و سمۆره و... له ئاگر تێبه‌ردان که‌متر نییه.

له دونیادا باه‌خدا نی مرۆڤ به‌ مافی ژینگه و پاراستنی و به‌تایه‌تی پێژ گرتن له مافی حه‌یوانات پێوه‌پێکه بۆ ناستی گه‌شه‌کردنی هه‌ر کۆمه‌لگایه‌ک.

راوچی به‌پێژ! راو کردن ته‌نیا له ناو بردنی حه‌یوانات نییه. له پال ئه‌و قێ کردنه‌دا، جۆریک له په‌رده‌دان و فێرکاری توند و تیزیه به‌ کۆمه‌لگا و ئه‌و مرۆڤانه‌ی چاویان له راو کردنه‌که‌یه، به تایه‌ت منداڵان که شوێن که‌وتووی شیوه‌ی ژبان و هه‌لسۆکه‌وتی گه‌وره‌کانن، واته: گه‌وره ئاوه‌پێژی و بچووک پێی تێ نه‌خا.

گه‌ر به‌مانه‌وێ ولایتیکی ئاوه‌دانمان بێ، سه‌ره‌تا پێوسته له خۆمانه‌وه ده‌ستی بێ بکه‌ین. ژینگه‌ پارێزێ له خۆ پارێزیه‌وه ده‌ست پێ نه‌کات. سروشت کتیییکی مه‌زنی خودای گه‌وره‌یه. خاک، ئاو، دارستان، خوگه، چۆله‌که و هتد، هه‌رکامه و لا‌په‌په‌یه‌که له‌م کتیه‌ مه‌زنه و به‌ بێ هه‌رکام له به‌شه‌ جیاوازه‌کانی سروشت، ئهم کتیه‌ گه‌وره‌یه ناته‌واوه.

له راستیدا هه‌ر راوچییه‌کی به‌ وێژدان گه‌ر بزانی ژینگه‌ی ولاته‌که‌مان له مه‌ترسیدایه، واز له راو کردن دێت. قه‌بوولی هه‌له‌کانمان یه‌که‌م هه‌نگاوه بۆ گه‌شه‌کردنمان. ژینگه‌ مه‌انه‌تیکه له ده‌ستی ئێمه‌دا که پێوسته‌ بیارێزین، گه‌شه‌ی بێ بده‌ین و بیده‌ین به‌ ده‌ست نه‌وه‌ی داهاتوومانه‌وه.

نومید ره‌شیدی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: انجمن سبز چیا

زیر نظر شورای سرد بیری

چیا در ویرایش مطالب ناآتجا به اصل مطلب خدشه وارد نشود آزاد است.

مطالب چاپ شده الزاماً نظر گردانندگان نمی باشد.

مطالب خود را به صورت تایپ شده همراه با فایل آن، و یا از طریق ایمیل زیر ارسال فرمایید.

آدرس: مریوان، مسیر میدان استادپوم - بیسانی تلفکس: ۰۸۷۵۳۲۵۰۹۷۲

شماره حساب انجمن جهت دریافت کمک های مودمی: ۱۶۵۲۴۴۵/۲۷ بانک ملت

http://www.chya.org

Email: green.chya@gmail.com

موضوع شماره آینده ویژه نامه چیا:

“ضرورت درختکاری در منطقه و

استقبال از مهمانان نوروزی” می باشد. لذا از

علاقتمندان خواهشمندیم که مقالات و نظرات خود را

در این زمینه به دفتر نشریه ارسال نمایند.

Taybetnamey xebirî-jîngeyî Çiya - Saî seyem - Jimarey 57 reşemey 2710

شماره تماس: ۰۹۱۸۵۱۵۲۴۸۸

اداره پست مسئول رساندن مرسولات به در خانه هاست.

اما در مریوان باید در اداره پست نامهات را بگیری!

(ع. مرادی)

هنوز سه ماه نگذشته، آسفالت میدان معلم خراب

شده است، از شهرداری می خواهم بر این گونه کارها

نظارت بیشتری داشته باشد.

(درخشانی)

- شهرداری برای کوچه های محله شیرنگ و اطراف

آن فکری نکند. ناسلامتی شیرنگ مرکز شهر است.

(یک شهروند)

- از شهرداری می خواهیم فکری به حال میوه فروشی

های محوطه جنگلبانی قدیم بکند (به خصوص چرخی

های وسط خیابان).

(جمعی از مغازه داران)

- از شهرداری محترم تقاضا دارم هر چه سریعتر

وضعیت پیاده رو منتهی به زیربار را سروسامان دهد تا

در فصل بهار مانعی برای رهگذران پیاده ایجاد نکند،

چون اگر کسی بخواهد پیاده به زیربار برود، باید از

روی جاده حرکت کند. (کاوان روشن)

- ضمن تقدیر و تشکر از هرس کردن درختان توسط

شهرداری؛ شایسته شهرداری نیست به جای بالابرهای

استاندارد از بیل مکانیکی استفاده نماید.

(رنگین کمان)

هەر بە ئیما دلّ دەکێشی!

رووم لە خاوەر کرد و دیتیم ها ته دەر خورشیدی رووت،

مانگ و ئەستێرەش بە دووتا، تا ق بە تا ق و جووت بە جووت

گوستی خۆم گەست و لە رووتا ئارەقی شەرم تکا،

چونکە پێم وابوو، بە تەنیا هەر منم کە وتووێ دەوت

شەرته دلّ داتیم لە پێتا، وە ک سە گان بێبەستەمەوه،

دەس بدا بۆ من بە تەنیا، تاقە تالّی گەر لە مووت

زەحمەتی ئەگریجە نادە ی بێ کەمەند و بێ تەناف،

هەر بە ئیما دلّ دەکێشی ئافەزین بۆ خەلق و خووت

تۆ کە سەرداری عەشیرە ی عاشقانی زەحمەتە،

بێ نەسیبی مەرحەمەت کە ی، عاشقێکی رووت و قووت

مەمکە پەند و مەلحە کە ی ئەغیار و تەنیا ماوێ کە،

بیخە ئەستۆم دەستی میهرت، گیانە با کوێر بێ عەدووت

“سیروان”

اقدام مک دونالد برای حفاظت از

جنگل های بارانی

مک دونالد از مناطق بارانی گوشت

نمی خرد

سبزپرس - گروه بین الملل: گردانندگان رستوران

های زنجیره ای مک دونالد می گویند که این

کمپانی در راستای حفاظت از جنگل های

گرمسیری اقداماتی را انجام می دهد. به عنوان ساده

ترین اقدام برای حفاظت از محیط زیست و تنوع

زیستی در این مناطق، مک دونالدی ها می گویند

که به هیچ عنوان گوشتی را که از جنگل های

گرمسیری یا زمین هایی که از بابت پاکتراشی این

جنگل ها به دست آمده است، استفاده نمی کنند.

به گزارش سبزپرس، مسوولان مک دونالد می

گویند که این سیاست با شدت اجرا می شود و بر

روند اجرای آن هم نظارت کامل وجود دارد. اما

این تنها اقدامی نیست که صاحبان بزرگترین

رستوران های زنجیره ای دنیا می کنند.

آن ها معتقدند که با نظارت دقیق بر شیوه مدیریت

پسماندهای این رستوران ها، به حفظ و نگهداری

محیط زیست کمک می کنند. آن ها می گویند

اقداماتشان از این جهت است که فکر می کنند

تلاش های امروزشان بر کیفیت زندگی مشتری های

آینده شان تاثیرگذار است. مسوولان مک دونالد

کانادا معتقدند که با رصد کردن سیستم مدیریت

پسماند در رستوران ها می توانند به جلوگیری از

آلودگی زمین کمک کنند. میزان پسماندهای این

رستوران ها در جایی اهمیت می یابد که بدانیم ۳۱

هزار رستوران مک دونالد در سراسر جهان وجود

دارد که ۱.۵ میلیون نفر را در سراسر جهان و در

کشورهای مختلف به کار گمارده است. به علاوه،

روزانه بیش از ۴۷ میلیون مشتری به رستوران مک

دونالد سر می زنند. تنها در کشور کانادا، بیش از

۱۴۰۰ رستوران مک دونالد در کانادا وجود دارد

که ۷۷ هزار کانادایی را به کار گمارده است.

“هاوړې نه مامېک دابنې”

انجمن سبز چیا از عموم طبیعت دوستان منطقه درخواست می نماید به

مناسبت ایام درختکاری و احیا و ترمیم بخشی از جنگل های آتش گرفته و زیبا

سازی فضای شهری و روستایی؛ هر یک به نوبه خود اقدام به کاشت نهال

بنمایند.

ضمناً این انجمن نیز در صدد اخذ مجوز برای برپایی مراسم درختکاری

می باشد که زمان و مکان آن متعاقباً اعلام می گردد. انجمن سبز چیا

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.